

Medlemsförbund / Members: Assyriska riksförbundet / Chilenska riksförbundet / Eritreanska riksförbundet / Finlandssvenskarnas riksförbund / Grekiska riksförbundet / Iranska riksförbundet / Italienska riksförbundet / Kinesiska riksförbundet / Kurdiska riksförbundet / Portugisiska riksförbundet / Polska riksförbundet / Ryska riksförbundet / Serbernas riksförbund / Serbiska Ungdomsorganisationen / Somaliska riksförbundet / Spanska riksförbundet / Syrianska riksförbundet / Turkiska kvinnoförbundet / Turkiska riksförbundet / Ukrainska Alliansen / Yarsan riksförbund

2014-09-29

Regeringskansliet
Dnr A2014/2355/DISK
Arbetsmarknadsdepartementet
103 33 Stockholm

c.c
a.registrator@regeringskansliet.se

Remissvar till betänkande SOU 2014:41 Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering

SIOS, Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige, lämnar härmed sitt yttrande över betänkande SOU 2014:41 Nya regler om aktiva åtgärder mot diskriminering.

Sammanfattning

Utredningen lämnar förslag på krav på aktiva åtgärder som ska fungera som effektiva medel för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter.

SIOS tillstyrker de flesta av utredningens förslag. SIOS utgångspunkter är att det är viktigt att arbetet med aktiva åtgärder tydligt definieras samt att flera myndigheter och organisationer bör involveras i det förebyggande arbetet och arbetet mot diskriminering. Därför tillstyrker SIOS förslaget till att regler om aktiva åtgärder i skollagsreglerad verksamhet flyttas från diskrimineringslagen till skollagen samt att DO och Skolinspektionen blir tillsynsmyndigheter.

Utifrån dessa utgångspunkter om att flera myndigheter bör involveras i arbetet mot diskriminering delar SIOS däremot inte utredningens bedömning om att Nämnden mot diskriminering borde avskaffas. SIOS förordar att nämnden behåller sina befogenheter, fast vi ser behov av justering i nämndens sammansättning. SIOS anser även att andra organisationer i det civila samhället bör ges rätt att göra framställning om vitesföreläggande. SIOS anser också att krav på aktiva åtgärder snarast bör utvidgas till följande områden: hälso- och sjukvården samt socialtjänsten m.m., socialförsäkringsystemet, arbetslöshetsförsäkringen och studiestöd samt offentlig anställning.

SIOS-Samarbetsorgan för etniska organisationer i Sverige
The Cooperation Group for Ethnic Associations in Sweden/ Groupe de Collaboration entre les Associations Nationales Ethniques en Suede

Adress: Bellmansgatan 15, 1tr. Tfn +46 (0)8-556 93 360 e-mail: kansli@sios.org Plusgiro: 987240-9
118 47 Stockholm Org.+46 (0)8-556 93 369 www.sios.org Bankgiro: 833-8220
Sweden Verk. +46 (0)8-556 93 364 Org.nr 802014-5242

Bakgrund

Utredningen fick i uppdrag att ge förslag på hur krav på aktiva åtgärder ska utformas för att de ska fungera som effektiva medel för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter. Utredning ska bl.a. föreslå vilken omfattning aktiva åtgärder ska ha samt lämna nödvändiga och fullständiga författningsförslag.

Utredningens förslag

- Regler om aktiva åtgärder ska finnas i diskrimineringslagen och i skollagen. Arbetet med aktiva åtgärder på arbetslivsområdet och universitets- och högskoleområdet ska regleras i diskrimineringslagen. Regler om aktiva åtgärder i skollagsreglerad verksamhet ska flyttas från diskrimineringslagen till skollagen.
- Arbetet med aktiva åtgärder ska omfatta samtliga diskrimineringsgrunder som regleras i diskrimineringslagen: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning och ålder.
- Begreppet aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering samt på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.
- Arbetet ska bedrivas enligt en arbetsmetod – ett systematiskt arbete med aktiva åtgärder
 - Undersöka risker
 - Analysera orsaker
 - Vidta åtgärder
 - Följa upp och utvärdera.
- Det systematiska arbetet ska bedrivas i samverkan. På arbetslivsområdet sker i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagarare. På universitets- och högskoleområdet sker samverkan mellan utbildningsanordnaren och elever.
- Lönekartläggningen blir en del av det systematiska arbetet och ska genomföras årligen
- Plankraven ska ersättas med ett dokumentationskrav.
- Den anvisade metoden och dokumentationskravet ska vara tvingande.
- DO ska vara tillsynsmyndighet över reglerna i diskrimineringslagen. Tillsyn definieras som en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter.
- Vite ska kvarstå som sanktionsform.
- DO ges rätt att utfärda vitesförelägganden och Nämnden mot diskriminering avskaffas.
- Centrala arbetstagarorganisationer ges rätt att göra framställning om vitesföreläggande.

- Allt arbete med aktiva åtgärder i skollagsreglerad verksamhet ska regleras i skollagen och Skolinspektionen blir tillsynsmyndighet.
- Det systematiska kvalitetsarbetet i skollagsreglerad verksamhet ska omfatta arbetet med aktiva åtgärder och dokumenteras i en likabehandlingsplan. Arbetet ska ske med medverkan och deltagande av barn och elever.
- En upplysningsbestämmelse införs i diskrimineringslagen om möjlighet till att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddela närmare föreskrifter eller allmänna råd om det systematiska arbetet med aktiva åtgärder, samverkan och dokumentation.
- Det systematiska arbetet med aktiva åtgärder bör utvärderas innan det eventuellt utvidgas till att omfatta ytterligare samhällsområden.

SIOS synpunkter

SIOS tillstyrker de flesta av utredningens förslag. SIOS anser att det är viktigt att arbetet med aktiva åtgärder tydligt definieras. Det ökar möjligheten att arbetet ger avsedd effekt. I det följande kommer några av de förslag som utredningen lämnar att särskilt kommenteras. Dessutom kommer vi att redogöra för SIOS synpunkter när vi gör andra bedömningar än utredningen.

SIOS delar utredningens bedömning att förslaget till att regler om aktiva åtgärder i skollagsreglerad verksamhet flyttas från diskrimineringslagen till skollagen. Diskriminering är enligt SIOS erfarenhet en utbredd samhällsföreteelse. Det är därför viktigt att flera myndigheter är involverade i det förebyggande arbetet mot diskriminering. Myndigheterna vet bäst om verksamheterna och kan hitta det rätta tillvägagångssättet att driva arbetet framåt. Detta innebär även att flera anställda på ett direkt sätt omfattas av arbetet mot diskriminering.

SIOS tillstyrker även förslagen om att DO och Skolinspektionen blir tillsynsmyndigheter. Skolinspektionen har erfarenhet som tillsynsmyndighet, vilket vi bedömer kommer att underlätta för myndigheten att utöva tillsyn när det gäller arbetet med aktiva åtgärder mot diskriminering. SIOS delar utredningens bedömning att DO behöver stärkas vad gäller tillsynsresurserna.

SIOS delar inte utredningens bedömning om att Nämnden mot diskriminering avskaffas. Vi anser att arbetet mot diskriminering är en fråga som berör alla människors lika värde och lika rätt, grunden för demokratin. Det ska vi alltid värna om och ständigt bevaka. Ett sätt att göra det är att flera företrädare från olika samhällssektorer blir involverade i detta arbete. Nämndens sammansättning gör att det är ett viktigt organ för att företrädare för organisationer och samhällssektorer blir delaktiga i arbetet mot diskriminering. Därför förordar vi att nämnden behåller sina befogenheter att besluta om sanktioner när det gäller skyldigheten att vidta aktiva åtgärder på arbetslivs- och utbildningsområdet. Vi ser däremot behov av justeringar i nämndens sammansättning då förslaget om aktiva åtgärder omfattar samtliga diskrimineringsgrunder. SIOS anser att i nämnden ska finnas representation från

arbetsmarknadsparterna och utbildningsområdet samt representanter från diskrimineringsgrunderna. Man kan utforma ett system av ersättare som tillåter att samtliga diskrimineringsgrunderna är representerade. Det är viktigt att nämnden behåller sin breda kompetens.

Oavsett om Nämnden mot diskriminering blir kvar eller inte anser SIOS att andra organisationer i det civila samhället förutom centrala arbetstagarorganisationer bör ges rätt att göra framställning om vitesföreläggande. Detta utifrån det anlagda perspektivet att breda ut det förebyggande arbetet mot diskriminering till flera aktörer.

SIOS anser att det är angeläget att det systematiska arbetet med aktiva åtgärder fortsätter och förordar att krav på aktiva åtgärder utvidgas till flera områden som omfattas av diskrimineringsförbuden. Utredningens förslag att det föreslagna arbetet bör utvärderas innan det eventuellt utvidgas till att omfatta ytterligare samhällsområden innebär att frågan skjuts upp minst fem år framåt. Frågan om utvidgning har redan utretts i ca 5-6 år. Det är alldeles för lång tid. Därför bör detta utvidgningsarbete fortsätta.

Antidiskrimineringsbyrån Stockholm Syd rapporterar i sitt dagliga arbete situationer som är svåra att ringa in som diskriminerande men som bildar ett subtilt mönster av missgynnande som är svårt att leda i bevis. Det gäller i kontakt med socialtjänst, färdtjänst, socialförsäkring, m.m. En skyldighet att bedriva ett systematiskt arbete med aktiva åtgärder skulle bidra till att dessa situationer blir färre.

Det finns alltså ett behov av ett utvidgande av kravet på ett systematiskt arbete med aktiva åtgärder till framför allt följande områden:

- hälso- och sjukvården samt socialtjänsten m.m.
- socialförsäkringssystemet, arbetslöshetsförsäkringen och studiestöd
- offentlig anställning

Utredningen lyfter förutom offentlig anställning även värnplikt och civilplikt som möjliga utvidgningar. SIOS anser att även dessa områden bör omfattas av skyldigheten att arbeta med aktiva åtgärder.

SIOS tycker att en utredning om utvidgning av krav på aktiva åtgärder till de ovan nämnda områdena och hur arbetet med aktiva åtgärder ska bedrivas snarast bör tillsättas.

SIOS styrelse

Maria Olsson
Ordförande

Julio Fuentes
Verksamhetssekreterare
Föredragande